

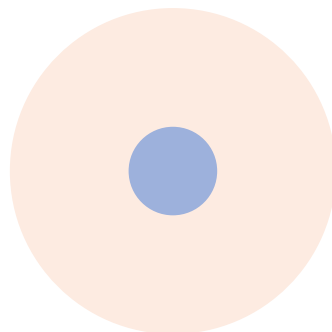
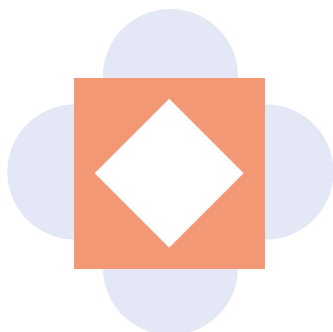
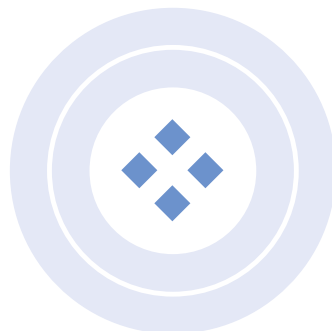
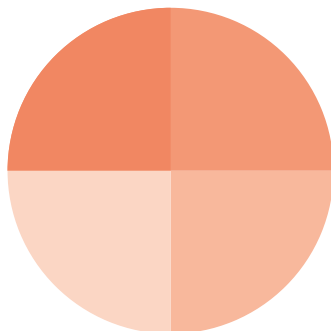
POLSKA I POLACY

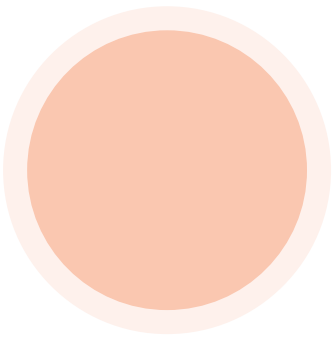
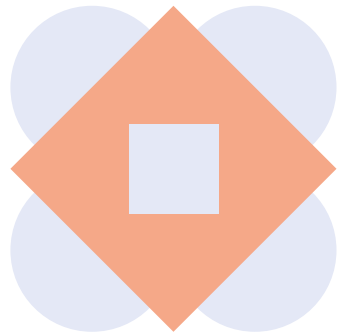
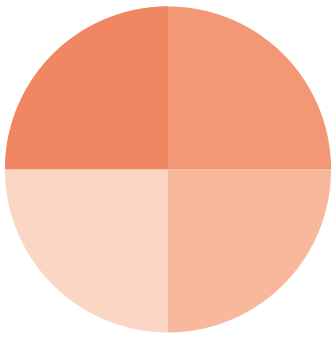
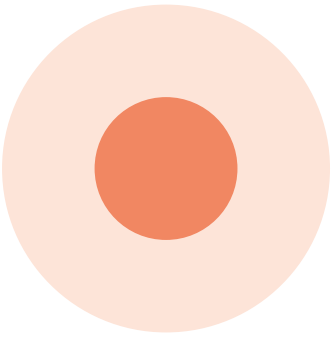
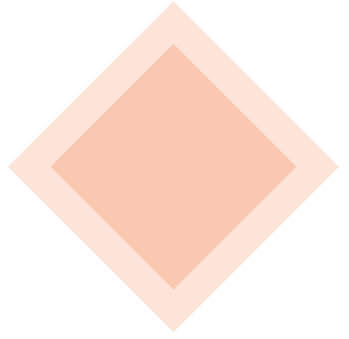
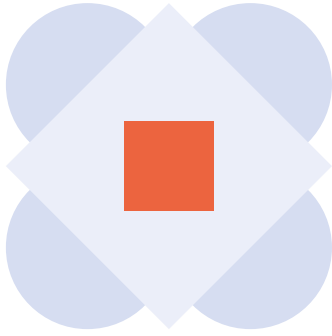
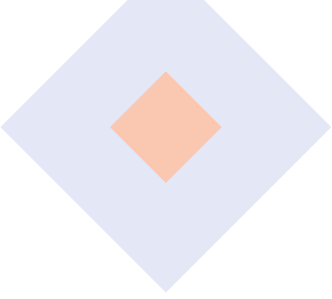

Warszawa 2024

Raport Centrum Mieroszewskiego
z badań opinii publicznej na Ukrainie

OCZAMI UKRAIŃCÓW 2024

POLSKA I POLACY OCZAMI UKRAIŃCÓW 2024

Raport Centrum Mieroszewskiego
z badań opinii publicznej na Ukrainie

Sondaż

Info Sapiens

Analizy i raport

Inna Wołosewycz

Sofija Boklan

Wstęp

Łukasz Adamski

Copyright by

Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego

Projekt graficzny i skład

dobosz.studio

ISBN

978-83-66883-71-0

Wydawca

Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego

ul. Jasna 14/16A, 00-041 Warszawa

tel. + 48 22 295 00 30

e-mail: kontakt@mieroszewski.pl

www.mieroszewski.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	6
2. Informacje o badaniu	9
3. Związki z Polską	12
4. Postawy wobec Polski i Polaków	19
5. Stosunek do niektórych aspektów stosunków polsko-ukraińskich	44

1. Wprowadzenie

Niniejszy raport przedstawia wyniki badania ukraińskiej opinii publicznej na temat stosunku do Polski i Polaków, przeprowadzonego w pierwszej połowie listopada 2024 r. na zlecenie Centrum Mieroszewskiego przez pracownię socjologiczną Info Sapiens. Niektóre pytania były już zadawane ukraińskim respondentom w poprzednich sondażach zrealizowanych przez tę pracownię dla Centrum Mieroszewskiego: w sierpniu 2022 r. i październiku 2023 r. Możemy więc prześledzić, czy zaszły w tym czasie jakieś istotne zmiany w percepcji Polski, a jeśli tak – to jakie.

Wnikliwej analizie wymagają w szczególności odpowiedzi na pytania związane z problemami stosunków polsko-ukraińskich, szeroko nagłaśnianymi przez media obu krajów. Jednym z nich było blokowanie granicy polsko-ukraińskiej przez stowarzyszenia rolników i przedstawicieli branży transportowej, protestujących przeciwko nierównym warunkom konkurencji. Regularne utrudnienia ruchu ciężarowego na przejściach z Ukrainą zimą 2022/2023 r., powstałe wskutek tych blokad, a także towarzyszące im incydenty, takie jak wysypywanie zboża przez protestujących, sprawiły, że znacząco – o 22,5 punktu procentowego – zmniejszył się poziom pozytywnych ocen Polski w tym czasie. Czy zakończenie wiosną 2024 r. protestów poprawiło stosunek ukraińskiej opinii publicznej do Polski i Polaków czy też nie miało to znaczenia?

Inna kwestia, którą chcieliśmy zweryfikować w naszym badaniu, to świadomość Ukraińców, że relacje z Polską w dość istotny sposób obciążają kwestie pamięci historycznej obu narodów oraz problemy związane z poszukiwaniem, ekshumacją i pochówkiem polskich ofiar wojen i represji spoczywających na terytorium Ukrainy, w tym zwłaszcza ofiar Rzezi Wołyńskiej. Od 2017 r. ukraińska administracja faktycznie blokuje udzielanie polskim instytucjom zezwoleń na prowadzenie odpowiednich prac – moratorium zostało zainicjowane w 2017 r. przez Ukraiński Instytut Pamięci Narodowej jako reakcja na dokonywane przez „nieznanych sprawców” akty wandalizmu wobec niektórych upamiętnień miejsc pochówku członków UPA we wschodniej Polsce, skądinąd wzniesionych – w ogromnej

większości – bez wymaganych prawem zezwoleń. Problem ten w istotny sposób obciążał relacje obu państw jeszcze przed 24 lutego 2022 r. Podtrzymanie blokady w czasie wojny wywołuje duże oburzenie polskiej opinii publicznej, a przedstawiciele rządu skłonili do komentarzy wskazujących, iż nierozwiązanie problemu zostanie potraktowane przez Polskę jako niezdolność Ukrainy do osiągnięcia minimalnych standardów praworządności, a zatem do przestrzegania wartości niezbędnych dla pozytywnej weryfikacji wniosku o członkostwo w Unii Europejskiej.

W naszym badaniu pojawiły się jednak również pytania nowe. Pragnęliśmy m.in. zweryfikować tezę, głoszoną przez wielu polskich komentatorów, o tym, iż Ukraińcy zapomnieli o pomocy udzielonej przez Polskę Ukrainie broniącej się przed ludobójczym atakiem Federacji Rosyjskiej.

Zachęcając do lektury wyników sondażu i towarzyszącego im komentarza Info Sapiens, pragnę podzielić się w tym miejscu kilkoma wnioskami wynikającymi z analizy rezultatów badania. Niektóre z nich mogły zostać wyciągnięte dzięki przeanalizowaniu niepublikowanych w niniejszym opracowaniu danych szczegółowych dotyczących wieku, wykształcenia czy miejsca zamieszkania respondentów odpowiadających na każde z zadanych pytań, a także po zestawieniu wyników tego sondażu oraz badań z 2022, 2023 i stycznia 2024 r.

Przede wszystkim widać, że efekty blokowania granicy i takich incydentów jak wysypywanie zboża, komentowanych w ukraińskich mediach z reguły bez uwzględnienia racji strajkujących czy specyfiki kulturowej Polski, okazały się długotrwałe. Polonofilskich postaw na Ukrainie jest znacznie mniej niż w 2022 i 2023 r. W listopadzie 2024 r. ankietowani mieli o Polsce i Polakach podobne zdanie jak w styczniu tegoż roku, przy czym nieznacznie zmniejszenie poziomu niechęci, wynikające przypuszczalnie z nieobecności w dyskursie medialnym informacji o blokowaniu granicy, nie przełożyło się bynajmniej na zwiększenie sympatii. Ba – ta ostatnia wręcz jeszcze nieco zmalała. Obecnie 41% Ukraińców ma dobre zdanie o Polakach. Dla porównania: w styczniu 2024 r. dobrego zdania o Polakach

było 45% Ukraińców, a złego – 9%. W październiku 2023 r. 67% Ukraińców stwierdziło, że ma dobrą opinię o Polakach, w tym 19% – bardzo dobrą. W 2022 r. było to odpowiednio 83% – dobra opinia, 1,5% – zła.

Negatywny trend w kwestii sympatii do Polaków widać także, jeśli porówna się odpowiedzi na pytanie: jak zmieniło się zdanie ankietowanych osób o Polakach po wybuchu pełnoskalowej wojny między Rosją a Ukrainą? Obecnie 26% Ukraińców twierdzi, że ich zdanie o Polakach zmieniło się na lepsze po 24 lutego 2022 r., a 16% – że na gorsze, przy czym najbardziej rozczarowani zdają się kijowianie (22%), a najmniej (9%) mieszkańcy wschodniej Ukrainy. Dla porównania, w styczniu 2024 r. odsetek Ukraińców, którzy stwierdzili, że ich opinia o Polakach poprawiła się, wynosił 30%, a tych odpowiadających przeciwnie – 13%. W październiku 2023 r. 39% Ukraińców deklaroowało, że ich zdanie o Polakach zmieniło się na lepsze po wybuchu wojny, natomiast 3% – że na gorsze. Widać jasną korelację z poziomem wykształcenia. Osoby o wykształceniu wyższym zmieniły zdanie o Polakach na gorsze rzadziej (13%) niż osoby o wykształceniu podstawowym (21%).

Zarazem – i to także istotny wniosek, bo przeczy obiegowym opiniom rozpowszechnionym w Polsce – Ukraińcy wciąż doceniają rolę Polski w pomocy wojskowej Ukrainie. Na pytanie, który z dużych krajów europejskich najbardziej pomaga Ukrainie, na Polskę wskazało 23% respondentów, co dawało jej trzecie miejsce w rankingu percepcji krajów najbardziej zasłużonych dla Ukrainy, po Wielkiej Brytanii (34% wskazań) i Niemczech (29%). Przy czym na wsiach i w małych miastach różnica między Niemcami a Polską jest minimalna, natomiast w większych, tych ponad stutysięcznych, wynosi ok. 12 punktów procentowych. Również w wymiarze geograficznym widać, że gorzej rozwinięte kontakty z Polską faworyzują wskazywanie na Niemcy w odpowiedziach. Na wschodzie Ukrainy różnica wynosi 17 punktów procentowych, podczas gdy na zachodzie 2,5 punktu procentowego na korzyść Polski. Według kryterium wieku respondentów Polska wygrała minimalnie z Niemcami tylko w grupie emerytów (powyżej 65 roku życia). Przy czym wyniki Niemiec, niezależnie od faktycznego wkładu tego kraju w pomoc Ukrainie, dostarczają materiału do refleksji, w jaki sposób można prowadzić skuteczną dyplomację publiczną.

W ciągu 10 miesięcy 2024 r. nieco zwiększył się poziom nieufności wobec Polski. Wprawdzie 76% respondentów wierzy, iż Polska będzie wspierać Ukrainę na jej drodze do UE, ale w porównaniu do badania sprzed roku jest to wynik o 10 p.p. mniejszy. Również poziom wiary w to, że Polska

będzie nadal wspierać Ukrainę w jej walce z Rosją, jest mniejszy niż przed rokiem – o ile wtedy takie przekonanie wyrażało 91% Ukraińców, o tyle obecnie jest to już 85%.

Warto zwrócić uwagę na to, że systematycznie zwiększa się odsetek tych Ukraińców, którzy – zapytani wprost – wskazują, że Polska wspiera Ukrainę dlatego, że część ziem ukraińskich Polacy uważają za swoje. Jeśli w 2022 r. takich odpowiedzi było 6%, w 2023 r. – 11%, to obecnie odsetek respondentów myślących w ten sposób sięgnął 20%. Jeśli te odpowiedzi skonfrontuje się z 30% respondentów, którzy deklarują, iż w informacjach o polskich planach rewizjonistycznych wobec Ukrainy coś może być na rzeczy, oraz 4% uważających, że te pogłoski są prawdziwe, to widać, iż mniejszościowa, ale jednak zauważalna grupa Ukraińców jest podatna na dezinformację o Polsce, uprawianą przede wszystkim w interesie państwa rosyjskiego.

Polacy są natomiast wciąż postrzegani przez Ukraińców jako kraj najbliższy kulturowo – poziom takich wskazań sięgnął 46% (Białorusini 9%, Mołdawianie 6%, Słowacy 5%, Rosjanie 4%), przy czym w obwodach zachodnich na Polaków wskazało 55%, a we wschodnich 38%. Więcej osób wskazało na Polskę na wsiach (55%) niż w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców (42%). Wyższy niż w pozostałych obwodach (43%) odsetek takich odpowiedzi notujemy też na Ukrainie Prawobrzeżnej (51%), włączając w to Kijów, a wyłączając obwód czerniowiecki i zakarpacki.

Warto zwrócić uwagę na to, że na Polskę jako najbliższego kulturowo sąsiada Ukrainy wskazywali częściej ludzie o wykształceniu podstawowym (60%) niż średnim (49%), niepełnym wyższym (40%) i wyższym (43%). Wniosek o większej sympatii do Polski wśród przedstawicieli „ludu”, nie zaś elit, nasuwa się również z analizy szczegółowych odpowiedzi na pytanie o kraj najbardziej wspierający Ukrainę – rzadziej wybierają tutaj Polskę osoby o wykształceniu wyższym (20%) niż osoby o wykształceniu średnim i podstawowym (26%). Ta sama tendencja zarysowała się w przypadku odpowiedzi na pytanie o stosunek do Polski – wśród osób o wykształceniu wyższym złego zdania o Polsce jest 6%, a wśród tych o wykształceniu podstawowym – 2%. Co ciekawe, również odpowiedź dopuszczająca kierowanie się przez Polskę motywami rewizjonistycznymi wyraźnie częściej padała wśród osób o wykształceniu wyższym (24%) niż podstawowym (16%).

Wszystkie te dane skłaniają do postawienia hipotezy, iż – w odróżnieniu od sytuacji w Polsce, gdzie najbardziej proukraińskie postawy przejawiają ludzie z wyższym wykształceniem – na Ukrainie mamy do czynienia z sytuacją odwrotną. Elity zachowują przeciętnie nieco większy

dystans do Polski niż przedstawiciele innych warstw społecznych; są nastawione przeciętnie mniej ufnie. Weryfikacja tej hipotezy oraz identyfikacja przyczyn takiego stanu rzeczy wymagają jednak dalszych badań. Narzuca się m.in. odpowiedź, że ludzie o wykształceniu wyższym w większym stopniu są obeznani z obecnymi w ukraińskiej kulturze antypolskimi stereotypami, promowanymi – z różnych powodów – od XIX w. zarówno przez władze rosyjskie, jak i przez rodzimy ukraiński ruch nacjonalistyczny.

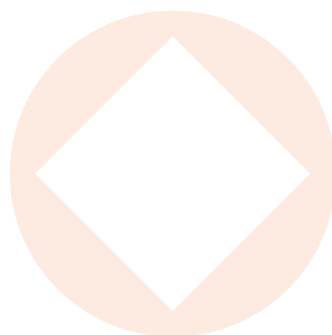
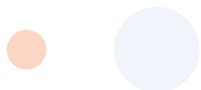
Na tle tych negatywnych trendów odnotujemy też zjawiska bardziej pozytywne. Trwałego sojuszu lub wręcz konfederacji z Polską, a nie tylko dobrego sąsiedztwa, chciałyby niemal połowa, bo 48% respondentów ukraińskich. W 2023 r. było to 45%, a w 2022 r. – 58%. Jedna trzecia Ukraińców opowiada się za natychmiastowym odblokowaniem wydawania zezwoleń na prowadzenie ekshumacji na Ukrainie przez polskie instytucje, a kolejnych 40% – za umożliwieniem ekshumacji po wywiązaniu się przez Polskę z obietnicy rekonstrukcji tablicy na grobie działacza UPA na górze Monasterz. Jedynie 6% Ukraińców nie chce, by zezwolono polskim instytucjom na poszukiwania i pochówki szczątków Polaków poległych lub pomordowanych na terenie Ukrainy.

Ponadto 23% Ukraińców twierdzi, że dużo słyszało o Rzezi Wołyńskiej (30% z wykształceniem wyższym), a 58% coś słyszało, ale nie są pewni tej wiedzy. Najwięcej „pewnych” – 27% – jest na zachodzie kraju, w samej Galicji – 36%. Dla porównania, w 2023 r. 21% Ukraińców uznało, że o tym problemie wie dużo, a w 2022 r. – 15%. I jeśli dwa lata temu 14% Ukraińców zgadzało się z tym, że za mordy odpowiadają oddziały UPA, działające na rozkaz lub wbrew rozkazom dowództwa, to w 2023 i 2024 r. odsetek takich odpowiedzi wynosił już 18%.

Zachęcam czytelników do samodzielnego przeanalizowania odpowiedzi na inne pytania naszego sondażu. I do samodzielnej refleksji, czy coraz rzadsza obecność wśród Ukraińców postaw życliwych wobec Polski i Polaków oraz emocjonalnie nacechowanej bliskości jest zjawiskiem dla Polski obojętnym i w zasadzie spodziewanym, czy też winna być trwożnym sygnałem.

dr Łukasz Adamski

zastępca dyrektora Centrum Mieroszewskiego

2. Informacje o badaniu

Metodologia

W ciągu niemal trzech lat od wybuchu pełnowymiarowej wojny na Ukrainie Info Sapiens przeprowadziło dla Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego trzy duże badania na temat postaw Ukraińców wobec Polski i Polaków. W przypadku wszystkich trzech sondaży reprezentatywna w skali kraju próba wyniosła około 1000 respondentów, z maksymalnym teoretycznym błędem 3,1%. Badania zrealizowano w dniach 11–15 sierpnia 2022 r., 9–19 października 2023 r. oraz 1–11 listopada 2024 r.

Wszystkie sondaże zostały przeprowadzone metodą CATI (wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo) w oparciu o losową próbę numerów telefonów komórkowych. Struktura próby odpowiada strukturze dorosłej populacji terytoriów kontrolowanych przez rząd Ukrainy pod względem płci, wieku, wielkości miejscowości oraz regionu zamieszkania przed pełnoskalową inwazją rosyjską, zgodnie z danymi Państwowego Urzędu Statystycznego na dzień 1 stycznia 2022 r. Badanie nie zostało przeprowadzone w Autonomicznej Republice Krymu, Sewastopolu,

ani na innych terytoriach Ukrainy tymczasowo okupowanych przez Rosję, gdzie ukraińscy operatorzy nie świadczą usług telefonii komórkowej. Badanie nie obejmuje również Ukraińców, którzy przenieśli się za granicę.

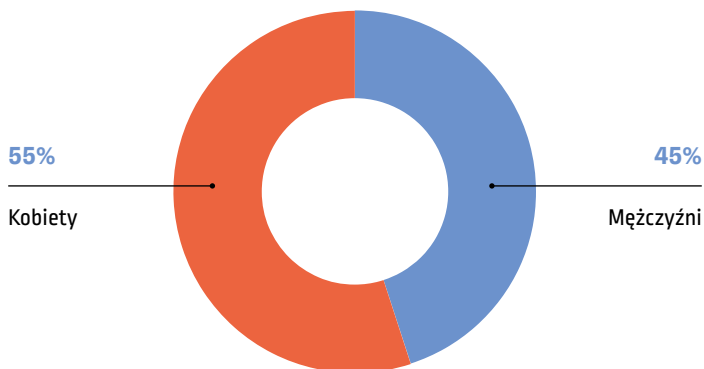
Na potrzeby badania zidentyfikowano regiony historycznie związane z Polską i oznaczono je jako Galicja i Ukraina Prawobrzeżna (tym ostatnim terminem w niniejszym opracowaniu określono obwody Ukrainy położone na prawym brzegu Dniepru, a więc miasto Kijów, obwody: kijowski, czerkaski, żytomierski, wołyński, rówieński, winnicki, chmielnicki, kirowogradzki, bez trzech obwodów galicyjskich: lwowskiego, iwanofrankiwskiego i tarnopolskiego, a także obwodów czerniowieckiego i zakarpackiego, nie wchodzących nigdy w skład państwa polskiego).

Na części wykresów dane nie sumują się do 100%. Sytuacja taka występuje w pytaniach wieloodpowiedziowych. W przypadku pytań z możliwą jedną odpowiedzią minimalne odchylenia od 100% wiążą się z zaokrągleniami procentowania.

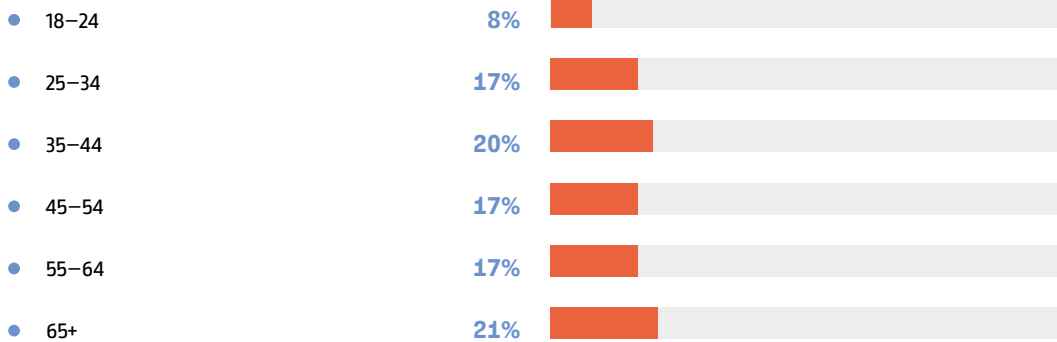
Struktura próby

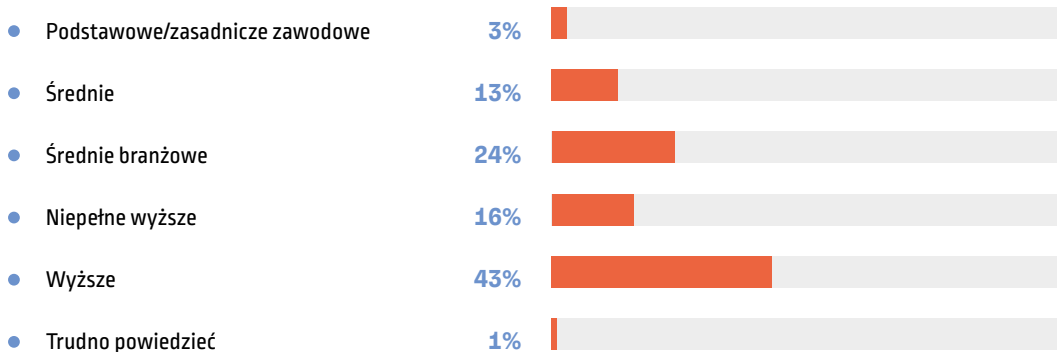
Płeć

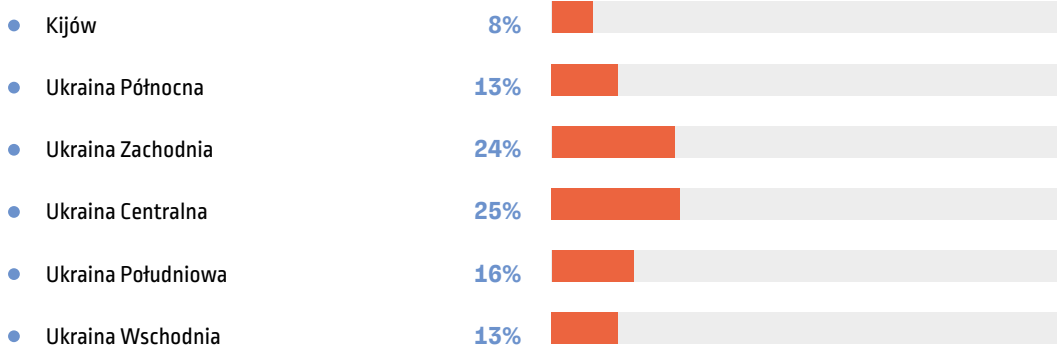
Wiek

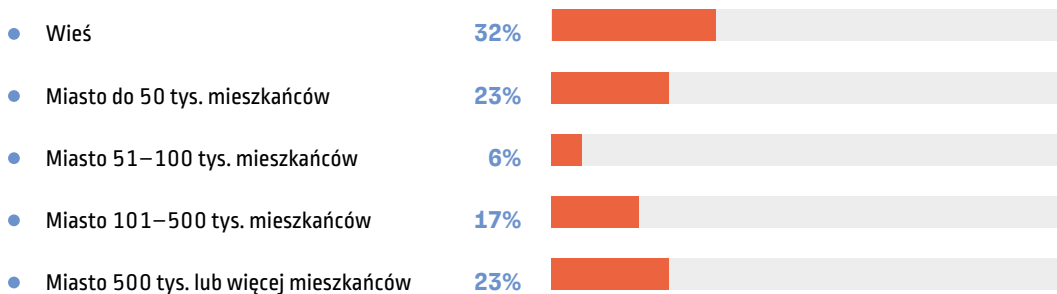
Wykształcenie

Region

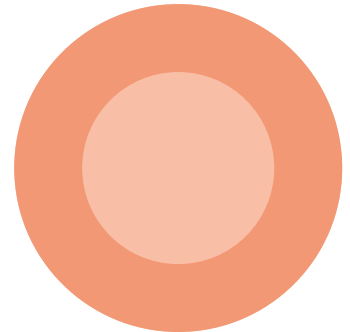
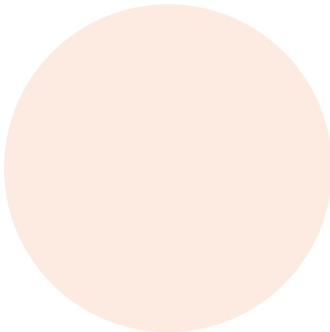
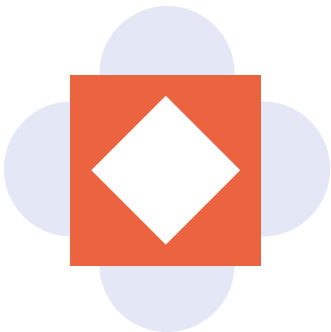
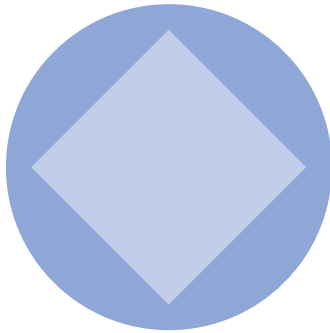
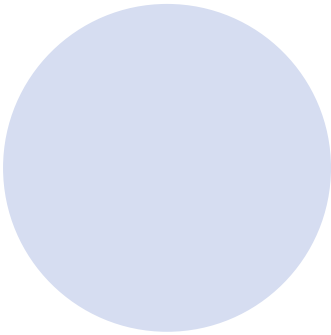

Wielkość miejscowości

Związki z Polską

W wyniku ucieczki Ukraińców przed pełnoskalową wojną i wsparcia Polski dla Ukrainy więzi między oboma krajami pogłębiają się: w sierpniu 2022 r. Polskę odwiedziło

35% Ukraińców, a w listopadzie 2024 r. odsetek ten wynosił już 40%.

↓ PYTANIE:

Czy kiedykolwiek był Pan/była Pani w Polsce?

2024

2023

2022

■ Tak, nawet mieszkałem/
mieszkałam
tam przez jakiś czas

■ Tak, byłem/byłam
tam wiele razy

■ Tak, byłem/byłam raz
lub więcej razy

■ Nie, nigdy

Oczywiście częstotliwość podróży do Polski zależy od bliskości geograficznej – w Polsce było **68%** mieszkańców Galicji, **46%** mieszkańców Ukrainy Prawobrzeżnej oraz **31%** mieszkańców pozostałych regionów. Ponadto mieszkańcy

Galicji i Ukrainy Prawobrzeżnej mniej ucierpieli w wyniku wojny i dlatego wracają na Ukrainę częściej niż mieszkańcy innych regionów.

↓ PYTANIE:

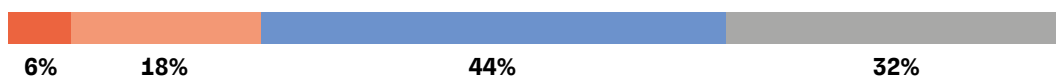
Czy kiedykolwiek był Pan/była Pani w Polsce?

Podział według regionów.

Ogólnie

Galicja

Ukraina Prawobrzeżna

Inne regiony

■ Tak, nawet mieszkałem/
mieszkałam
tam przez jakiś czas

■ Tak, byłem/byłam
tam wiele razy

■ Tak, byłem/byłam raz
lub więcej razy

■ Nie, nigdy

W rodzinach **27%** badanych są osoby, które pojechały do Polski po rozpoczęciu pełnoskalowej wojny.

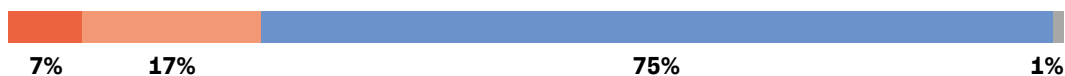
↓ PYTANIE:

Czy są w Pana/Pani rodzinie osoby, które pojechały do Polski po 24 lutego 2022 roku?

2024

2023

2022

 Tak, osobiście pojechałem/pojechałam

 Ja osobiście nie pojechałem/pojechałam, ale zrobili to inni krewni

 Nie, nikt z rodziny nie pojechał

 Trudno powiedzieć, nie pamiętam

W Galicji członkowie rodzin **41%** badanych pojechali do Polski po wybuchu pełnoskalowej wojny, na Ukrainie Prawobrzeżnej – **27%**, a w innych regionach – **24%**.

↓ PYTANIE:

Czy są w Pana/Pani rodzinie osoby, które pojechały do Polski po 24 lutego 2022 roku? Podział według regionów.

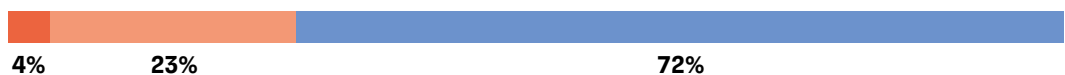
Ogólnie

Galicja

Ukraina Prawobrzeżna

Inne regiony

■ Tak, osobiście pojechałem/pojechałam

■ Ja osobiście nie pojechałem/pojechałam, ale zrobili to inni krewni

■ Nie, nikt z rodziny nie pojechał

■ Trudno powiedzieć, nie pamiętam

Język polski zna lub przynajmniej w pewnym stopniu rozumie **53%** Ukraińców, a kolejne **2%** twierdzi, że posługuje się nim biegle. Co ciekawe, odsetek osób deklarujących

pewną znajomość języka polskiego nieznacznie spadł od 2022 r. Prawdopodobnie dlatego, że ci, którzy znali język najlepiej, częściej pozostali w Polsce lub innych krajach.

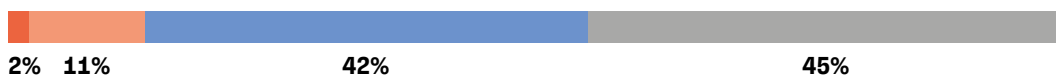
↓ PYTANIE:

Czy zna Pan/Pani język polski?

2024

2023

2022

 Znam. Potrafię płynnie czytać i rozmawiać z Polakami

 Trochę znam. Potrafię czytać proste teksty i rozmawiać z Polakami na proste tematy

 Nie znam, ale trochę rozumiem, bo to język słowiański

 Zupełnie nie znam

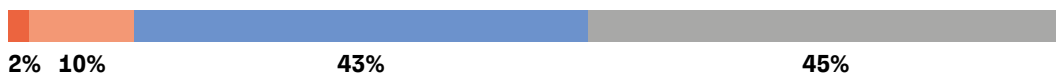
78% mieszkańców Galicji, przynajmniej do pewnego stopnia rozumie język polski, na Ukrainie Prawobrzeżnej jest to **59%**, w innych regionach – **47%**, ale niektóre osoby

mogły po prostu nigdy nie słyszeć języka polskiego i dlatego nie zdają sobie sprawy, że jest on częściowo zrozumiały dla Ukraińców.

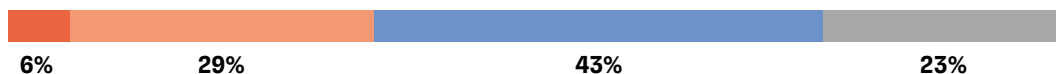
↓ PYTANIE:

Czy zna Pan/Pani język polski? Podział według regionów.

Ogólnie

Galicja

Ukraina Prawobrzeżna

Inne regiony

 Znam. Potrafię płynnie czytać i rozmawiać z Polakami

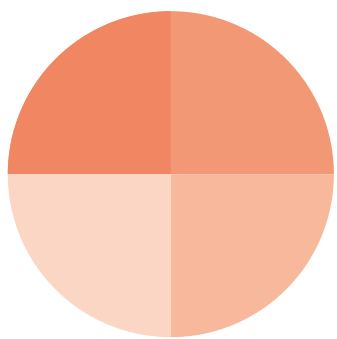
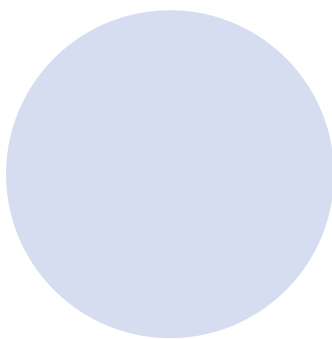
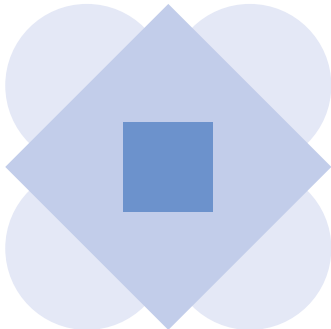
 Trochę znam. Potrafię czytać proste teksty i rozmawiać z Polakami na proste tematy

 Nie znam, ale trochę rozumiem, bo to język słowniański

 Zupełnie nie znam

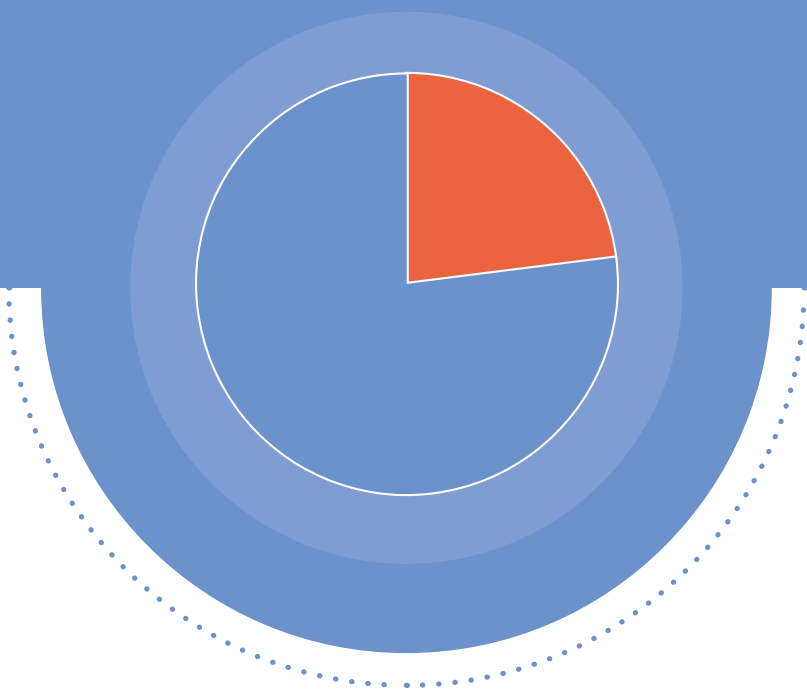
Postawy wobec Polski i Polaków

Które z wymienionych państw
Pana/Pani zdaniem najbardziej pomogło
Ukrainie pod względem wojskowym
i humanitarnym podczas wojny?

Polska

27%
20%

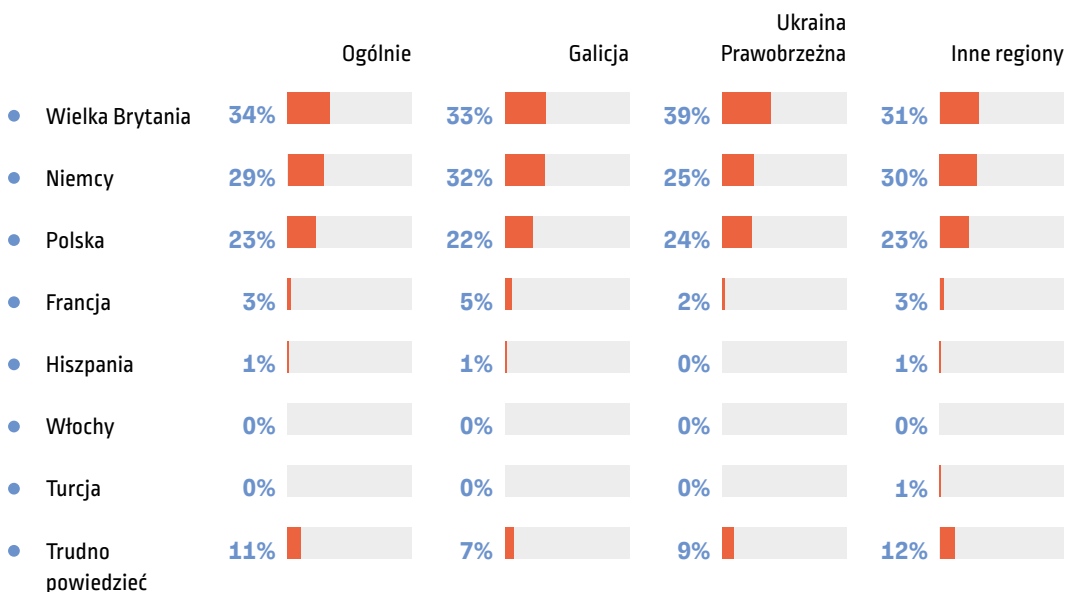

Jako kraje europejskie, które najbardziej pomagają Ukrainie, względna większość respondentów wymieniła Wielką Brytanię [34%] i Niemcy [29%], a kolejne 23% – Polskę. Jeszcze w październiku 2023 r. Polska była krajem

najczęściej wymienianym w tym kontekście, co sugeruje, że „kryzys zbożowy” i spory polityczne zmniejszyły w percepcji Ukraińców skalę pomocy ze strony Polski.

↓ PYTANIE:

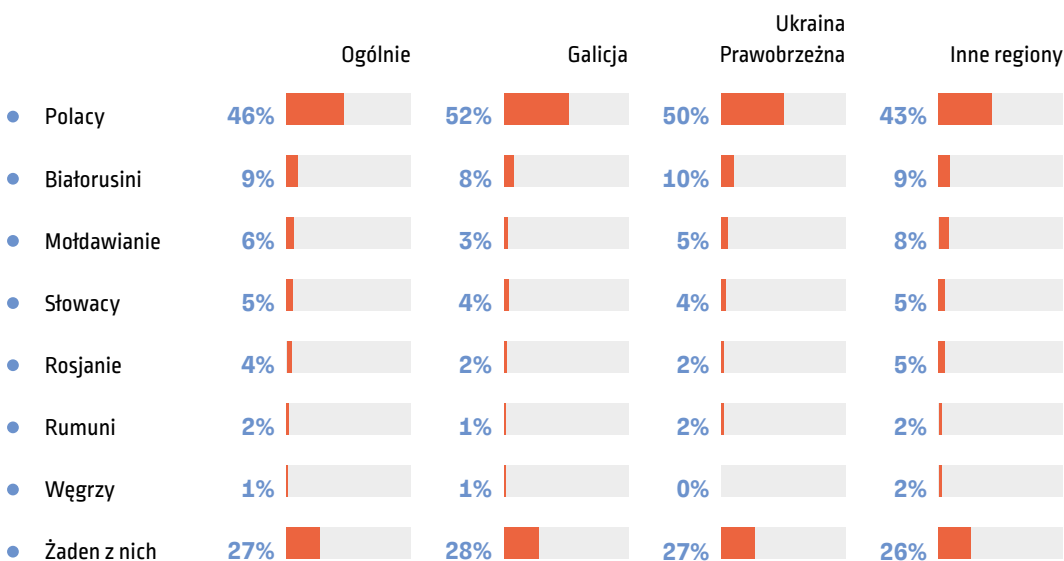
Które z wymienionych państw Pana/Pani zdaniem najbardziej pomogło Ukrainie pod względem wojskowym i humanitarnym podczas wojny?

Jednocześnie po rozpoczęciu pełnoskalowej wojny Polacy pozostają w postrzeganiu Ukraińców najbliższym Ukrainie narodem (do 2022 r. to Białorusini byli uważani za taki naród).

↓ PYTANIE:

Który z narodów sąsiednich uważa Pan/Pani za szczególnie bliski Ukraińcom pod względem kulturowym?

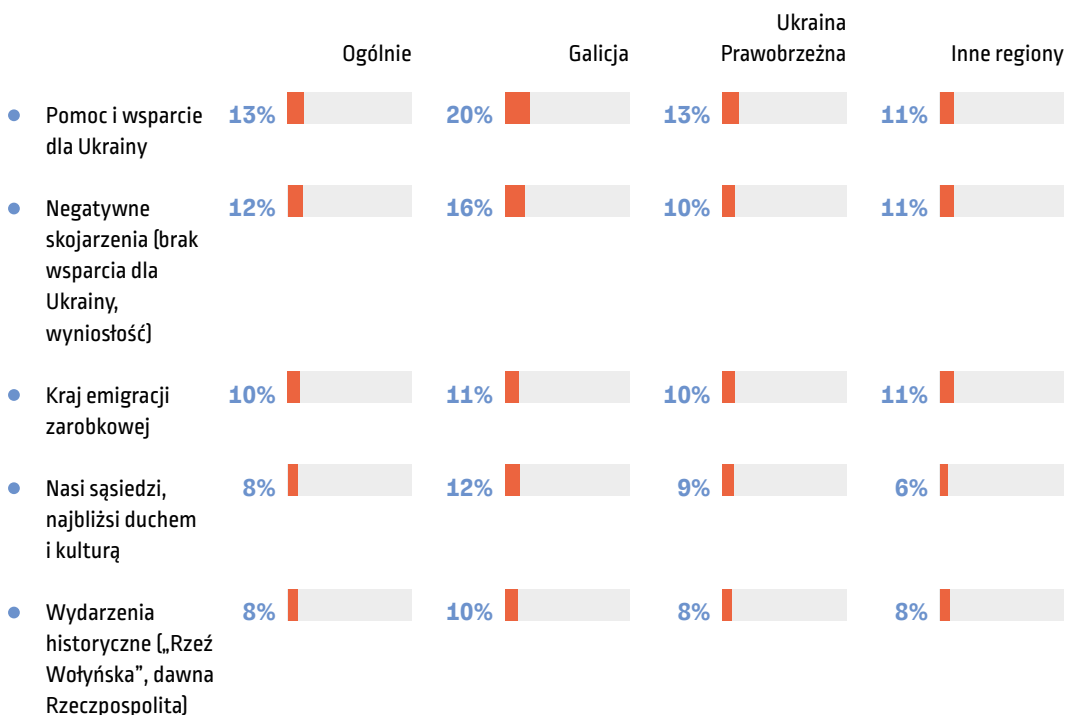
Jeśli podsumujemy wszystkie spontaniczne skojarzenia z Polską, relatywna większość z nich **36%** jest pozytywna: wsparcie dla Ukrainy **13%**, sąsiedzi bliscy duchowo i kulturowo **8%**, rozwinięty kraj i wysoki standard życia **6%**.

Kolejnych **35%** skojarzeń nie cechuje wyraźne zabarwienie emocjonalne: miejsce do zarabiania pieniędzy **10%**, wydarzenia historyczne **8%** – przedzoborowa Rzeczpospolita, Rzeź Wołyńska, wojny kozackie), kultura materialna **7%** – najczęściej wymieniano Warszawę i Kraków), kultura niematerialna **7%** – najczęściej wymieniano języki i niektóre słowa („Matka Boska”, ale też np. „kurwa”).

Wreszcie **17%** skojarzeń ma charakter negatywny: **12%** respondentów wymieniło negatywne cechy (przebiegłość, pycha, nieszczerłość, brak wsparcia dla Ukrainy), a **5%** – „kryzys zbożowy”. Stosunkowo rzadkie przywoływanie „kryzysu zbożowego” świadczy o tym, że Ukraińcy rozumieją tymczasowość tego konfliktu i jego charakter związany z bieżącą sytuacją.

↓ PYTANIE:

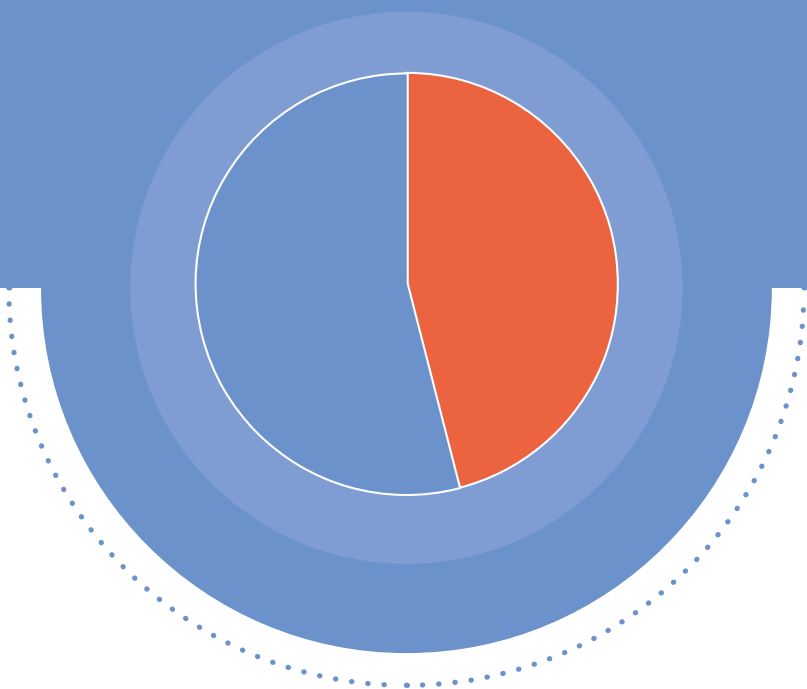
Co spontanicznie przychodzi Panu/Pani na myśl, kiedy myśli Pan/Pani o Polsce?

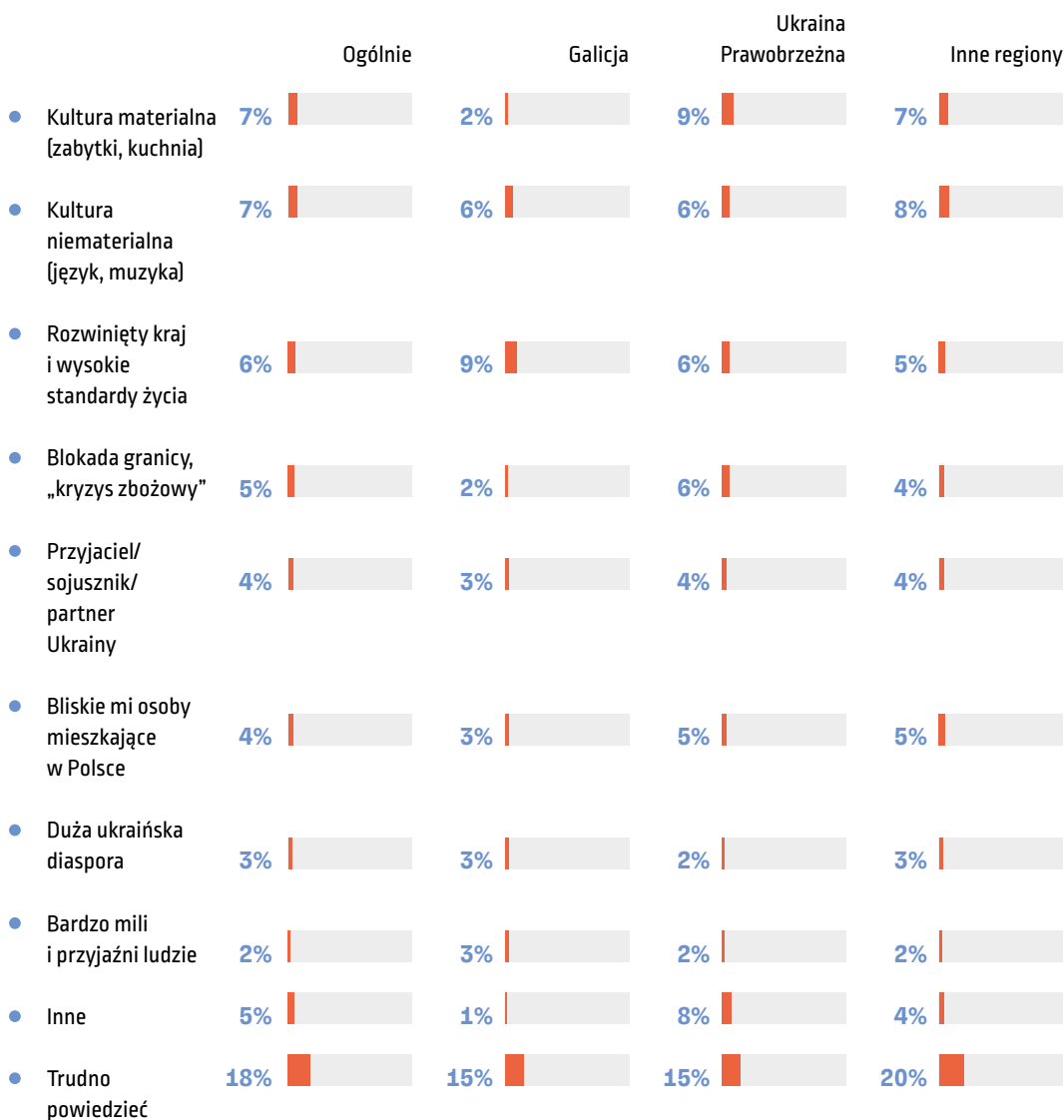
Który z narodów sąsiednich uważa Pan/Pani za szczególnie bliski Ukraińcom pod względem kulturowym?

Polacy

46%

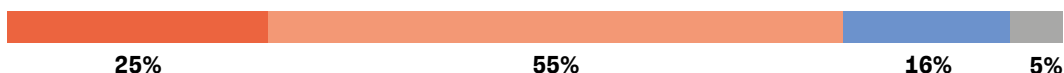

Spory polityczne i gospodarcze sprawiły, że odsetek Ukraińców, których opinia o Polakach poprawiła się od czasu wybuchu pełnoskalowej wojny, spadł z **73%** do **25%**, a tych, których opinia pogorszyła się, wzrósł z **1%** do **16%**.

↓ PYTANIE:

Czy Pana/Pani opinia o Polakach zmieniła się po 24 lutego 2022 r.?

2024

2023

2022

■ Zmieniła się na lepsze

■ Zmieniła się na gorsze

■ Trudno powiedzieć

■ Nie zmieniła się

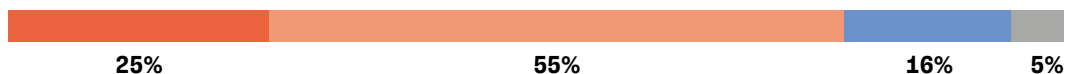
Co ciekawe, ocena Polaków po wybuchu pełnoskalowej wojny najbardziej poprawiła się wśród mieszkańców Galicji (33%), mimo że to ich w największym stopniu dotyka problem blokowanej granicy czy interpretacji wydarzeń

historycznych. Wynika to prawdopodobnie z tego, że Galicjanie częściej podróżowali do Polski i doświadczali wsparcia ze strony Polaków.

↓ PYTANIE:

Czy Pana/Pani opinia o Polakach zmieniła się po 24 lutego 2022 r.? Podział według regionów.

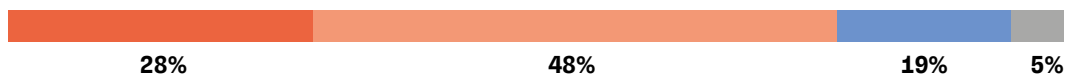
Ogólnie

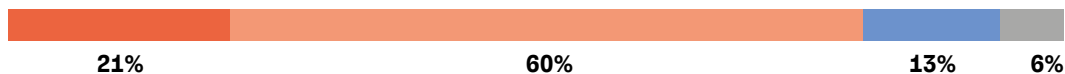
Galicja

Ukraina Prawobrzeżna

Inne regiony

■ Zmieniła się na lepsze

■ Zmieniła się na gorsze

■ Trudno powiedzieć

■ Nie zmieniła się

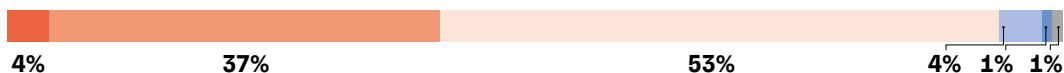
Zwraca uwagę to, że o ile w 2022 r. odsetek Ukraińców z pozytywnym nastawieniem do Polaków wynosił aż **83%**, o tyle w 2024 r. spadł on do **41%**, a względna większość

respondentów ma do Polaków stosunek neutralny. Jednocześnie negatywne postawy stanowią jedynie **5%**.

↓ PYTANIE:

Jaka jest teraz Pana/Pani opinia o Polakach?

2024

2023

2022

■ Bardzo dobra

■ Neutralna

■ Bardzo zła

■ Dobra

■ Zła

■ Trudno powiedzieć

Mieszkańcy Ukrainy Prawobrzeżnej mają najlepsze nastawienie do Polaków, najwyraźniej dlatego, że mają największą wiedzę o wsparciu Polski dla Ukrainy, a przy tym

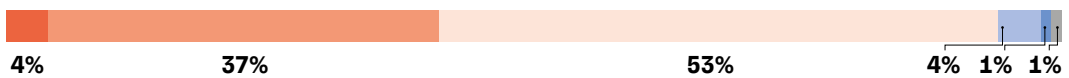
w mniejszym stopniu niż Galicjanie dostrzegają sporne problemy.

↓ PYTANIE:

Jaka jest teraz Pana/Pani opinia o Polakach?

Podział według regionów.

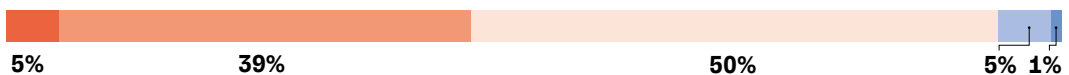
Ogólnie

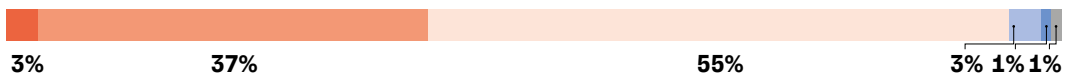
Galicja

Ukraina Prawobrzeżna

Inne regiony

■ Bardzo dobra

■ Neutralna

■ Bardzo zła

■ Dobra

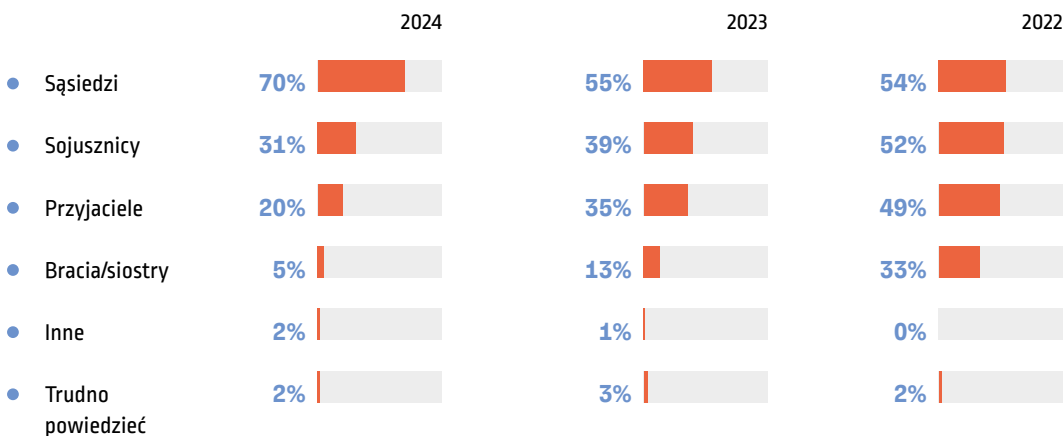
■ Zła

■ Trudno powiedzieć

Wynik badania dowodzi też pragmatyzacji postaw Ukraińców: mniej jest określić Polaków jako braci/siostr, przyjaciół, sojuszników, a więcej respondentów postrzega ich neutralnie jako sąsiadów: **54%** w 2022 r. i **70%** w 2024 r.

↓ PYTANIE:

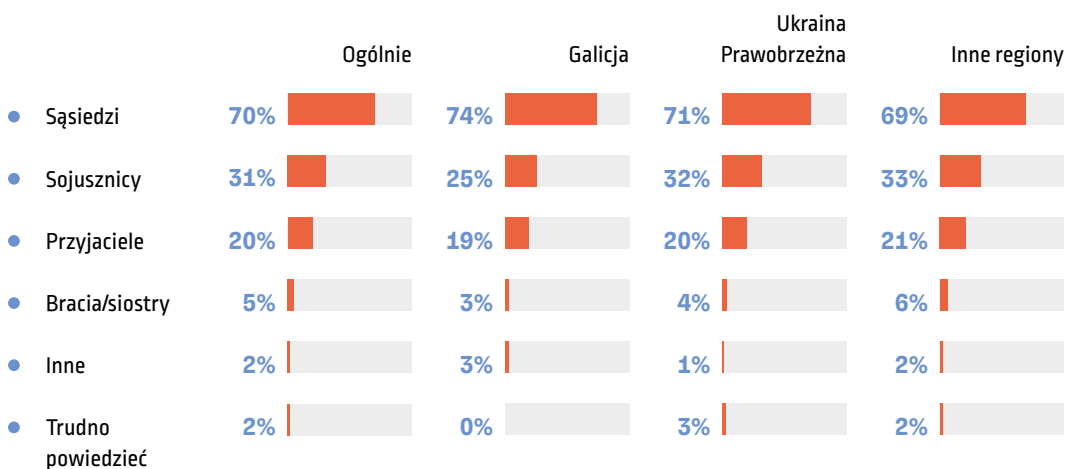
Które z poniższych określeń najlepiej opisuje Pana/Pani stosunek do Polaków?

Jeśli zsumować pozytywne określenia, to widać, że u mieszkańców Ukrainy Prawobrzeżnej i pozostałych regionów wyniki są wyższe niż u Galicjan, prawdopodobnie ze względu na niższą świadomość sporów.

↓ PYTANIE:

Które z poniższych określeń najlepiej opisuje Pana/Pani stosunek do Polaków? Podział według regionów.

Bez względu na okresowe kryzysy w stosunkach między dwoma państwami Ukraińcy są przekonani o niezłomności polskiego poparcia. **76%** respondentów zdecydowanie lub raczej zgadza się z tym, że Polska będzie nadal wspierać Ukrainę na drodze do integracji z UE (w 2023 r. było to **86%**), a **86%** jest pewnych lub raczej pewnych, że Polska

będzie wciąż wspierać Ukraińców w walce z rosyjską agresją (**91%** w 2023 r.). Co ciekawe, Galicjanie są najbardziej pewni wsparcia Polski – pomimo nieco chłodniejszego nastawienia do samych Polaków – być może ze względu na rozumienie wspólnoty interesów.

↓ PYTANIE:

Czy Pana/Pani zdaniem Polska będzie nadal wspierać Ukrainę na jej drodze do integracji z UE?

2024

2023

■ Zdecydowanie tak

■ Raczej nie

■ Trudno powiedzieć

■ Raczej tak

■ Zdecydowanie nie

↓ PYTANIE:

Czy Pana/Pani zdaniem Polska będzie nadal wspierać Ukrainę na drodze do integracji z UE? Podział według regionów.

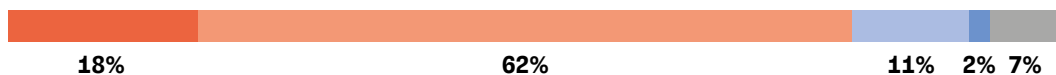
Ogólnie

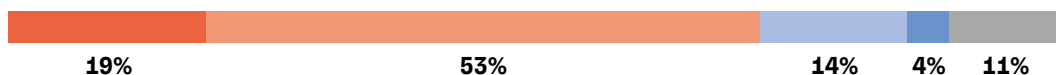
Galicja

Ukraina Prawobrzeżna

Inne regiony

Zdecydowanie tak

Raczej nie

Trudno powiedzieć

Raczej tak

Zdecydowanie nie

↓ PYTANIE:

Czy Pana/Pani zdaniem Polska będzie nadal wspierać Ukrainę w walce z rosyjskim agresorem?

2024

2023

 Zdecydowanie tak Raczej nie Trudno powiedzieć Raczej tak Zdecydowanie nie

↓ PYTANIE:

Czy Pana/Pani zdaniem Polska będzie nadal wspierać Ukrainę w walce z rosyjskim agresorem? Podział według regionów.

Ogólnie

Galicja

Ukraina Prawobrzeżna

Inne regiony

 Zdecydowanie tak

 Raczej nie

 Trudno powiedzieć

 Raczej tak

 Zdecydowanie nie

Niemal połowa Ukraińców uważa, że przyszłe stosunki między Ukrainą a Polską powinny być rozwijane jako dobrośąsiedzkie [49%, w 2022 r. – 40%]. Odsetek zwolenników

sojuszu dwóch państw wzrósł z 24% w 2023 r. do 27%; najmniej respondentów wskazuje natomiast na opcję konfederacji [22%].

↓ PYTANIE:

Jak Pana/Pani zdaniem powinny wyglądać w przyszłości stosunki między Polską a Ukrainą?

- Jako dobre sąsiedztwo. Oba kraje powinny być przyjaźnie nastawione jeden do drugiego, przekraczanie granic powinno być łatwiejsze, ale nie ma potrzeby konsultacji w sprawie polityki zagranicznej

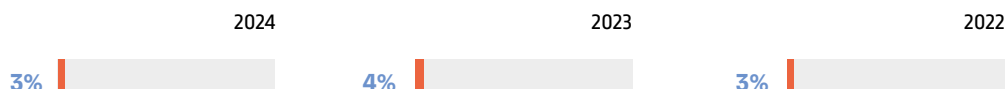
- Jako sojusz dwóch państw. Oba kraje powinny wspierać się nawzajem i konsultować przy określaniu polityki zagranicznej; należy uprościć przekraczanie granic, aby nie było kolejek

- Jako wspólnota dwóch państw. Oba kraje powinny mieć wspólną politykę zagraniczną, granica między nimi powinna być czysto symboliczna, a ludzie powinni mieć możliwość swobodnego przemieszczania się i pracy w obu krajach

- Trudno powiedzieć

Mimo chłodniejszego nastawienia do Polaków Galicjanie chętniej niż mieszkańcy innych regionów opowiadają się za sojuszem lub konfederacją z Polską, ewidentnie wskutek bliskości geograficznej i pamięci o wspólnej przeszłości.

↓ PYTANIE:

Jak Pana/Pani zdaniem powinny wyglądać w przyszłości stosunki między Polską a Ukrainą? Podział według regionów.

- Jako dobre sąsiedztwo. Oba kraje powinny być przyjaźnie nastawione jeden do drugiego, przekraczanie granic powinno być łatwiejsze, ale nie ma potrzeby konsultacji w sprawie polityki zagranicznej

- Jako sojusz dwóch państw. Oba kraje powinny wspierać się nawzajem i konsultować przy określaniu polityki zagranicznej; należy uprościć przekraczanie granic, aby nie było kolejek

- Jako wspólnota dwóch państw. Oba kraje powinny mieć wspólną politykę zagraniczną, granica między nimi powinna być czysto symboliczna, a ludzie powinni mieć możliwość swobodnego przemieszczania się i pracy w obu krajach

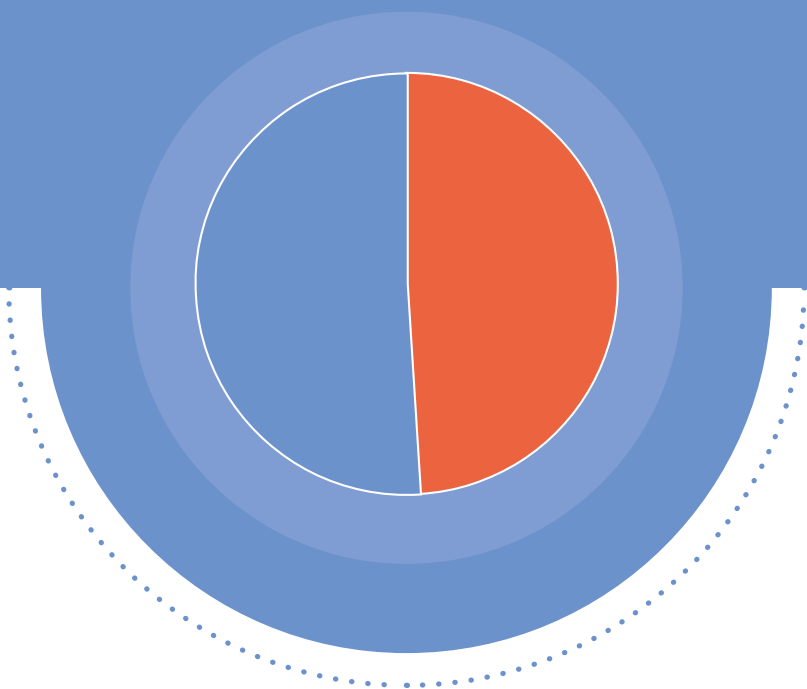
- Trudno powiedzieć

Jak Pana/Pani zdaniem powinny wyglądać w przyszłości stosunki między Polską a Ukrainą?

48%

*Ukraińców chce sojuszu
lub konfederacji
polsko-ukraińskiej*

Odpowiadając na pytanie otwarte o istotne spory w obecnych stosunkach polsko-ukraińskich, takowe dostrzegła połowa Ukraińców: dla 26% takim problemem jest „kryzys zbożowy” (przy czym kolejne 3% sformułowało problem szerzej jako nieporozumienia gospodarcze), dla 19% – Rzeź

Wołyńska, 6% wymienia inne spory historyczne, 4% – zły stosunek do Ukraińców, a 3% – spory polityczne. Oczywiście najbardziej świadomi sporów są Galicjanie, a najmniej mieszkańcy regionów niezwiązanych tak blisko z Polską.

↓ PYTANIE:

Czy dostrzega Pan/Pani jakieś istotne spory w relacjach polsko-ukraińskich?

• Nie

• Blokada granicy, kryzys zbożowy

• Rzeź Wołyńska

• Spory historyczne [Stepan Bandera, spory terytorialne]

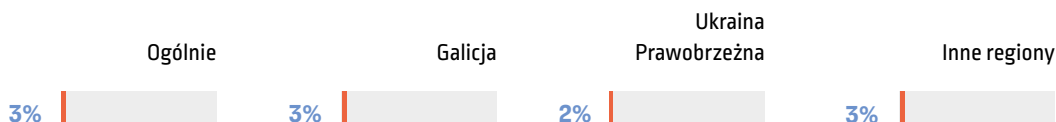
• Złe nastawienie do Ukraińców i ukraińskich uchodźców

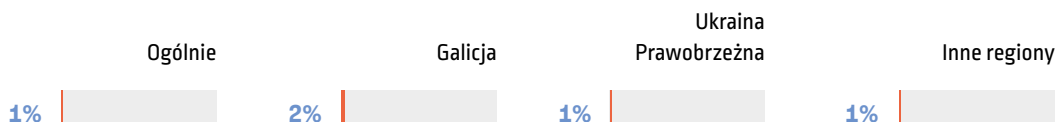
- **Kwestie gospodarcze (podobieństwo rynków, konkurencja, zwłaszcza w sektorze rolnym itp.)**

- **Kwestie polityczne (stosunek polityków do siebie nawzajem, blokowanie przystąpienia Ukrainy do UE itp.)**

- **Wpływ Rosji**

- **Niewystarczające wsparcie dla Ukrainy podczas wojny**

- **Inne odpowiedzi**

- **Trudno powiedzieć**

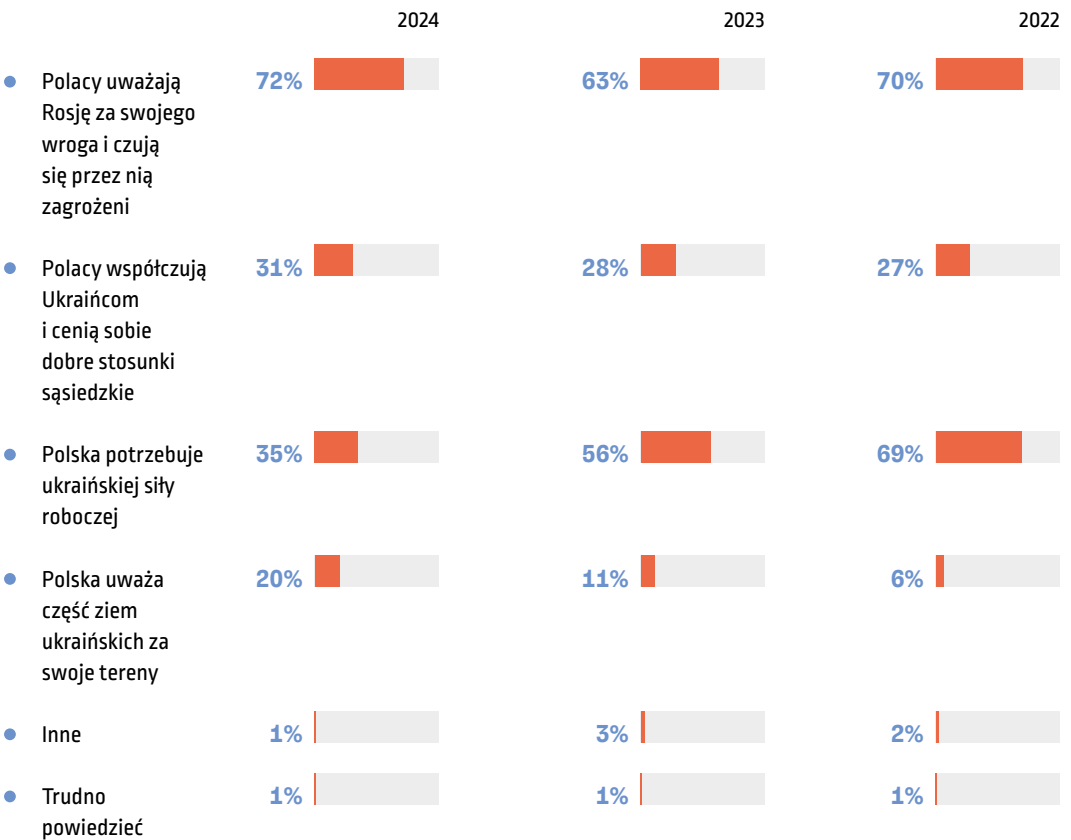

W 2024 r. z jednej strony wzrosła świadomość wspólnych interesów (z 63% w 2023 r. do 72% wzrosło rozumienie, że Polacy pomagają Ukrainie z powodu zagrożenia rosyjskiego, a z 28% do 31% – że cenią sobie dobrosąsiedzkie stosunki), a z drugiej strony zwiększyło się oddziaływanie

sporów historycznych na postrzeganie Polaków przez Ukraińców (co znamienne, z 11% do 20% zwiększyła się liczba zwolenników poglądu, że Polska uważa część ziem ukraińskich za swoje).

↓ PYTANIE:

Dlaczego Pana/Pani zdaniem Polacy pomagają Ukrainie?

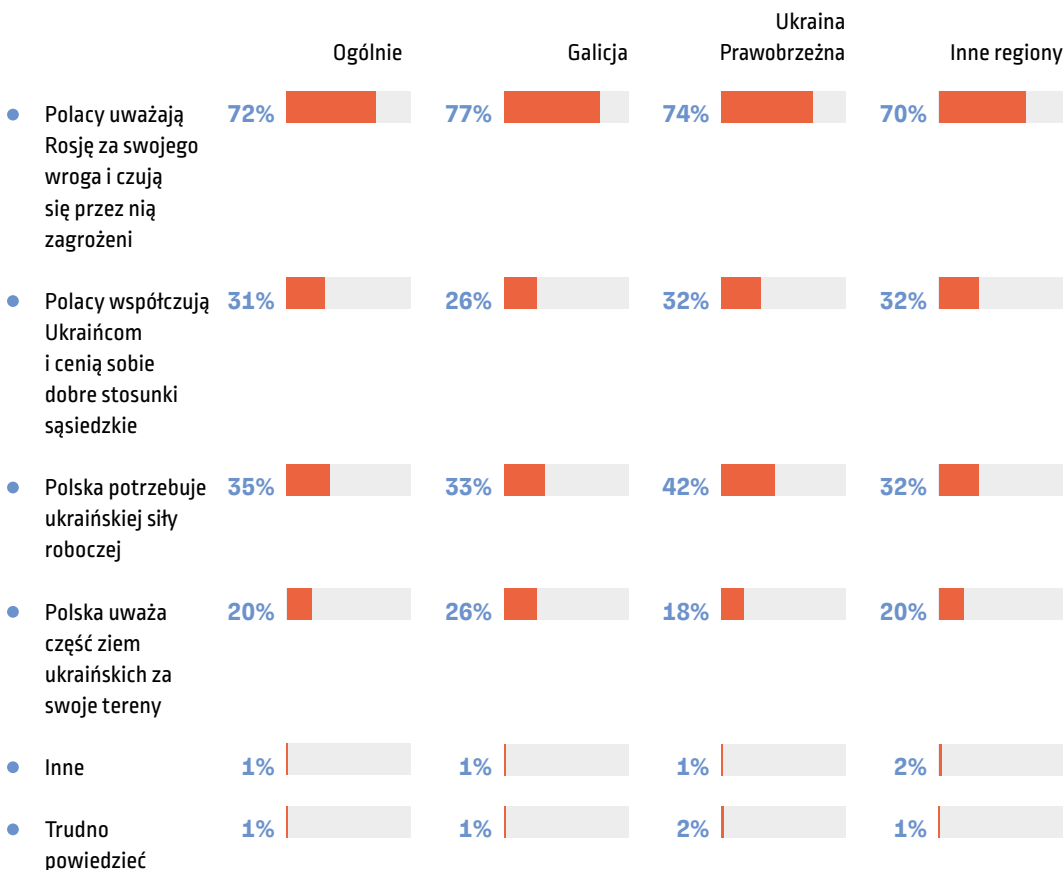

Przekonanie, że Polacy uważają część ziem ukraińskich za swoje, najczęściej wyrażają Galicjanie.

↓ PYTANIE:

Dlaczego Pana/Pani zdaniem Polacy pomagają Ukrainie?

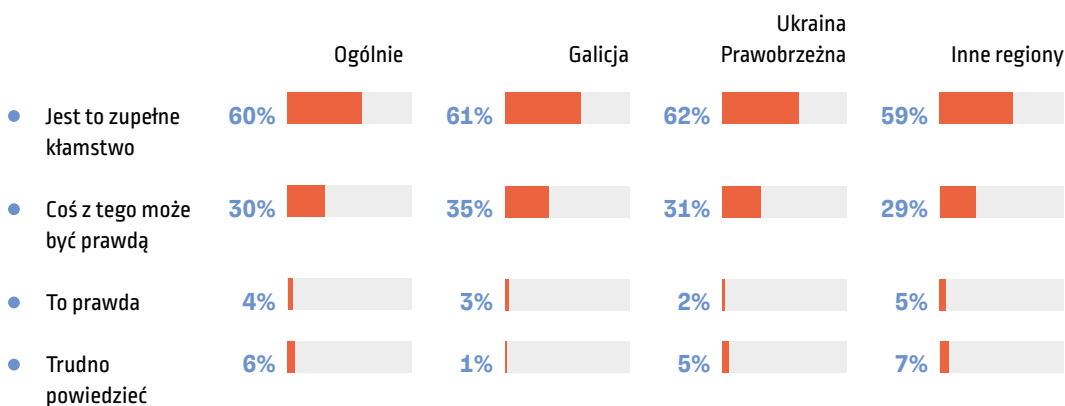
Podział według regionów.

Ogółem jedna trzecia Ukraińców dopuszcza, że Polska może mieć agresywne plany wobec Ukrainy, najczęściej takie poglądy można spotkać w Galicji [38%].

↓ PYTANIE:

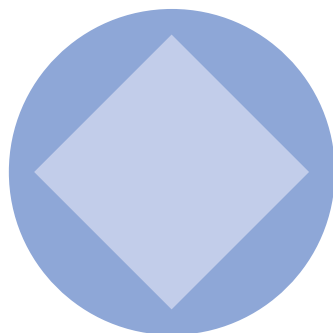
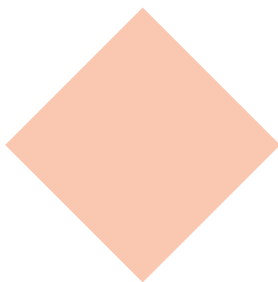
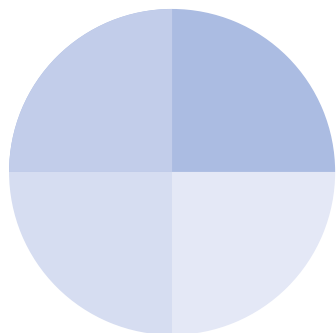
W Internecie można znaleźć informacje o agresywnych planach Polski wobec Ukrainy, jej chęci zajęcia zachodniej Ukrainy i przekształcenia jej w polski protektorat. Jak Pan/Pani myśli, na ile te informacje są prawdziwe? Podział według regionów.

5

Stosunek do niektórych aspektów stosunków polsko-ukraińskich

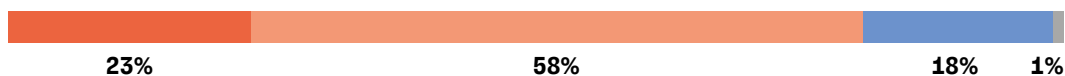
Niemal co czwarty Ukraińiec [23%] twierdzi, że dobrze zna tragiczną kartę w historii, jaką jest Rzeź Wołyńska. Kolejne 58% deklaruje, że przynajmniej o niej słyszało. Świadomość wagi tego problemu rośnie, być może ze względu na

eskalację sporów polsko-ukraińskich, a być może ze względu na rosnące zainteresowanie historią Ukrainy w wyniku pełnoskalowej wojny.

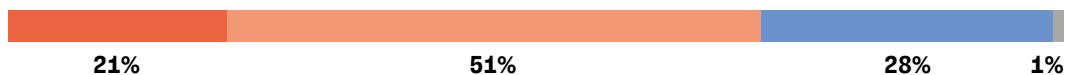
↓ PYTANIE:

Czy słyszał Pan/słyszala Pani o wydarzeniach z czasów II wojny światowej znanych historykom jako Tragedia Wołyńska lub Rzeź Wołyńska?

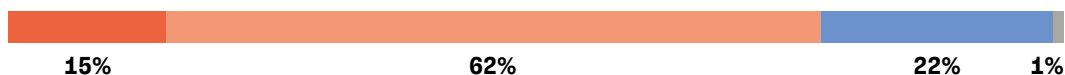
2024

2023

2022

■ Tak, znam ten temat bardzo dobrze

■ Tak, słyszałem/słyszalam coś, ale nie jestem pewien/pewna

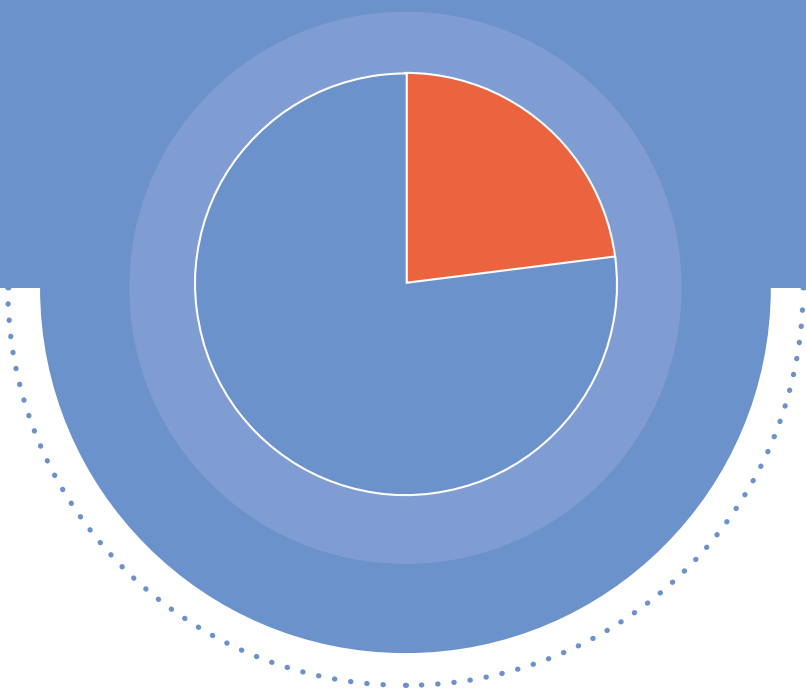
■ Nie

■ Trudno powiedzieć

Czy slyszal Pan/slyszala Pani
o wydarzeniach z czasow II wojny
swiatowej znanych historykom jako
Tragedia Wołyńska lub Rzeź Wołyńska?

*Tak, znam ten temat
bardzo dobrze*

27%
20%

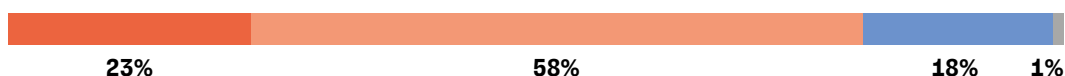
Galicjanie są naturalnie najbardziej świadomi tych wydarzeń i ich roli we wzajemnych relacjach.

↓ PYTANIE:

Czy słyszał Pan/słyszała Pani o wydarzeniach z czasów II wojny światowej znanych historykom jako Tragedia Wołyńska lub Rzeź Wołyńska?

Podział według regionów.

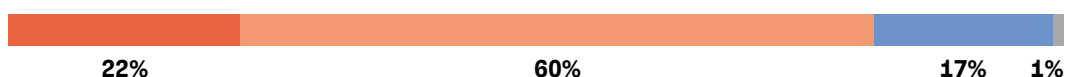
Ogólnie

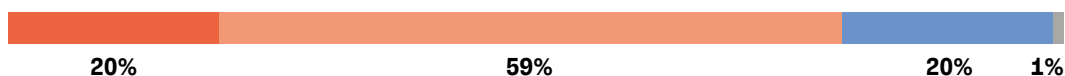
Galicja

Ukraina Prawobrzeżna

Inne regiony

■ Tak, znam ten temat bardzo dobrze

■ Tak, słyszałem/słyszałam coś, ale nie jestem pewien/pewna

■ Nie

■ Trudno powiedzieć

Podobnie jak w roku poprzednim względna większość respondentów uważa, że były to walki między polskim i ukraińskim podziemiem, które doprowadziły do ofiar pośród cywilów obu narodowości. Tak stwierdziło **30%** respondentów. Kolejnych **13%** uważa te wydarzenia za obronę Ukraińców przed działaniami polskiego podziemia, a **10%**

za wzajemne zabójstwa – przy czym odsetek zwolenników tezy o winie obu stron lub większej winie Polaków wzrasta.

Podobnie jak w 2023 r. co piąty respondent uznaje większą winę Ukraińców: **11%** uważa, że była to zbrodnia popełniona przez niektóre oddziały UPA wbrew rozkazom dowództwa, a **7%** sądzi, że była to „czystka etniczna”.

↓ PYTANIE:

Historycy mają różne zdania na temat tego, czym była Tragedia Wołyńska lub Rzeź Wołyńska. A Pana/Pani zdaniem była/były to...

- Wojna polskiego i ukraińskiego podziemia, której ofiarami były polska i ukraińska ludność cywilna

- Wojna polskiego podziemia z Ukraińcami, którzy musieli się bronić

- Mordy na polskich mieszkańcach Wołynia i Galicji, dokonywane przez poszczególne oddziały UPA wbrew rozkazom kierownictwa UPA

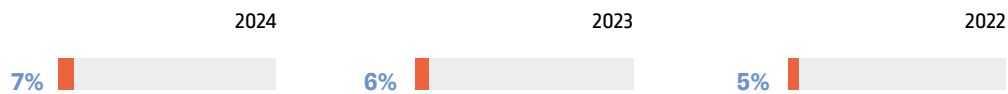

- Wzajemne mordy ukraińskich i polskich mieszkańców wsi

- Czystki etniczne na Polakach, wykonane na rozkaz dowództwa UPA

- Trudno powiedzieć

Na Ukrainie Prawobrzeżnej stosunkowo najczęściej respondentów opowiedziało się za interpretacjami wskazującymi na winę obu stron, w Galicji znacznie wyższy niż w innych regionach jest odsetek osób wskazujących na winę

Polaków, w pozostałych regionach odnotowano więcej niż w Galicji czy na Prawobrzeżu wskazań na winę UPA, być może ze względu na większy wpływ rosyjskich przekazów potępiających działalność tej formacji.

↓ PYTANIE:

Historycy mają różne zdania na temat tego, czym była Tragedia Wołyńska lub Rzeź Wołyńska. A Pana/Pani zdaniem była/były to... Podział według regionów.

- Wojna polskiego i ukraińskiego podziemia, której ofiarami były polska i ukraińska ludność cywilna

- Wojna polskiego podziemia z Ukraińcami, którzy musieli się bronić

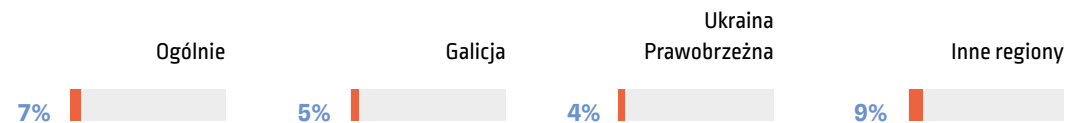
- Mordy na polskich mieszkańcach Wołynia i Galicji, dokonywane przez poszczególne oddziały UPA wbrew rozkazom kierownictwa UPA

- Wzajemne mordy ukraińskich i polskich mieszkańców wsi

- Czystki etniczne na Polakach, wykonane na rozkaz dowództwa UPA

- Trudno powiedzieć

Względna większość Ukraińców uważa, że trzeba wydawać polskim instytucjom zgody na przeprowadzenie prac ekshumacyjnych dopiero po przywróceniu przez polskie władze tablicy na grobie członków UPA w Monasterzu do poprzedniej postaci (40%), niemniej 33% nie zgadza się z takim postawieniem sprawy i uważa, że zezwolenia powinny

być wydawane bezwarunkowo, a sprawa ta zostać oddzielona od sporu o tablicę. Liczba tych ostatnich jest najniższa w Galicji, a opinie mieszkańców pozostałych regionów są podzielone niemal po połowie z niewielką przewagą zwolenników przywrócenia tablicy.

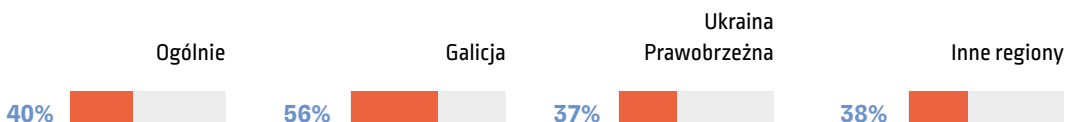
↓ PYTANIE:

Ukraina wstrzymała wydawanie polskim instytucjom zezwoleń na prowadzenie prac poszukiwawczych i ekshumacyjnych mających na celu pochowanie Polaków zamordowanych na Wołyniu i w Galicji w czasie II wojny światowej, bo w Polsce zniszczono tablicę na grobie członków UPA. Tablicę zrekonstruowano, ale wbrew uzgodnieniom bez wykazu imion i nazwisk pochowanych tam osób oraz napisu „polegli za wolną Ukrainę”. Teraz w Polsce mówi się, że Ukrainy nie należy przyjmować do UE, jeśli nie zezwoli ponownie na ekshumacje poległych Polaków. Co Pana/Pani zdaniem ma zrobić Ukraina? Podział według regionów.

- Wznowić wydawanie zezwoleń polskim instytucjom i oddzielić tę sprawę od sporu o treść tablicy w Polsce

- Wznowić wydawanie zezwoleń dopiero po przywróceniu poprzedniej treści tablicy na grobie członków UPA

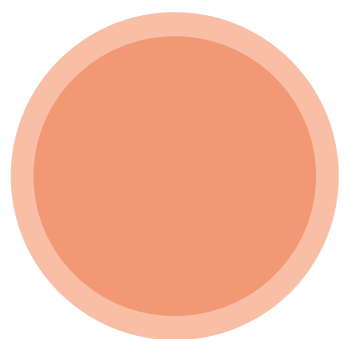
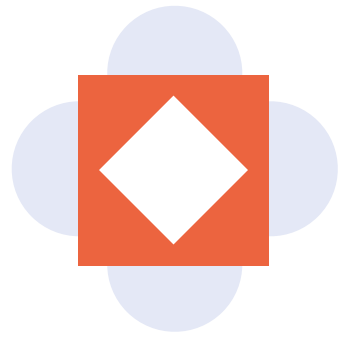
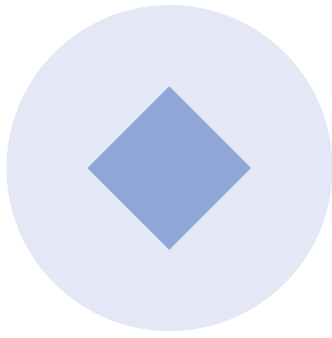
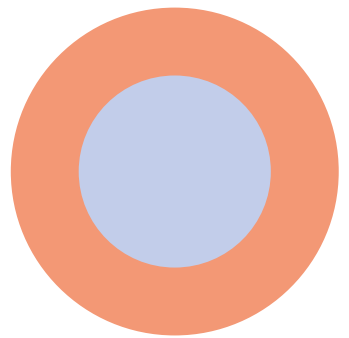
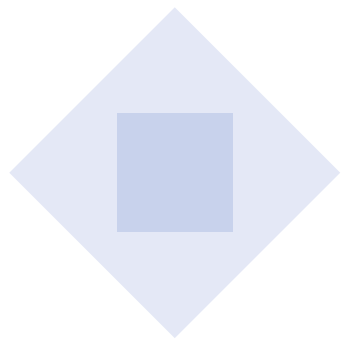
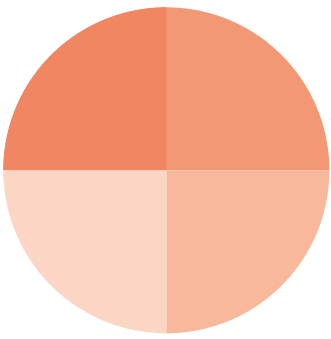
- W ogóle nie wydawać zezwoleń

- Nie wiem

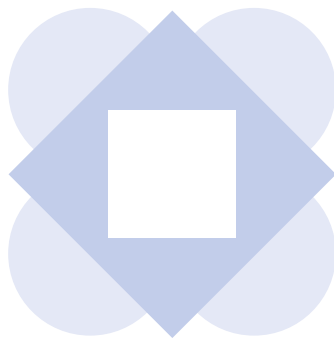
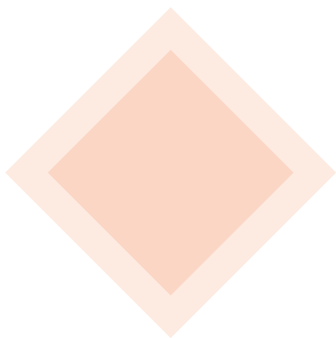

Notatki

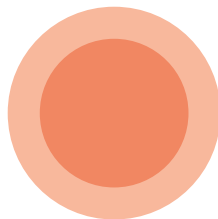
Niniejszy raport przedstawia wyniki badania ukraińskiej opinii publicznej na temat stosunku do Polski i Polaków, przeprowadzonego w pierwszej połowie listopada 2024 r. Niektóre pytania były już zadawane ukraińskim respondentom w poprzednich sondażach zrealizowanych dla Centrum Mioszewskego: w sierpniu 2022 r. i październiku 2023 r. Możemy więc prześledzić, czy zaszły w tym czasie jakieś istotne zmiany w percepcji Polski, a jeśli tak – to jakie.

Centrum Mioszewskego
Mioszewske Centre

ul. Jasna 14/16A
00–041 Warszawa, Polska
www.mioszewske.pl

✂ x.com/MioszewskePL
📷 instagram.com/MioszewskePL
📘 facebook.com/MioszewskePL
📺 youtube.com/c/MioszewskePL

Centrum Mioszewskego to państwowa osoba prawna powołana na mocy ustawy. Misją Centrum jest inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działań adresowanych do narodów Europy Wschodniej, w szczególności Ukraińców, Białorusinów, Gruzinów i Mołdawian, aby wzmocnić niezależność ich państw, w świetle rosyjskich prób rewizji granic i odbudowy regionalnej hegemonii, wspierać procesy, które przyczynią się do budowy dojrzałych demokracji, przybliżyć do struktur euroatlantyckich oraz pogłębiać więzi z Polską. Dialog z Rosjanami pozostaje w orbicie zainteresowania Centrum, ale z powodów zarówno politycznych, jak i moralnych musi zostać ograniczony do osób i instytucji, które jednoznacznie potępiły rosyjską agresję i zbrodnie.